

רע"פ 8443/15 - יצחק חגולי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8443/15

לפני:

כבוד השופט א' שהם

המבקש:

יצחק חגולי

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בירושלים, מיום 25.10.2015, בעפ"ג
29062-04-15, שניתן על-ידי כב' השופטים: ר' כרמל;
כ' מוסק; ו-ש' רנר

בשם המבקש:

עו"ד גלעד כצמן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים: ר' כרמל; כ' מוסק; ו-ש' רנר), בעפ"ג 29062-04-15, מיום 25.10.2015, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט א' קורנהאוזר), בת"פ 4803-12-13, מיום 4.3.2015.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע, על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעובדות כתב אישום מתוקן שהוגש נגדו. על-פי כתב האישום המתוקן, המבקש קיבל לידיו, שלא כדין, ממר עזרא בצרי (להלן: בצרי), שיקים של עמותת "ישיבת עמלי תורה" (להלן: העמותה), כשהם חתומים בחותמת העמותה, אך מוטב ההמחאות, הסכום לתשלום ותאריך החתימה ריקים. באמצעות המחאות אלה, כך נטען, רכשו המבקש ובצרי מוצרים שונים, בשווי כולל של ₪ 73,695, וזאת בידעם כי ההמחאות לא יכובדו. נוסף על כך, הגיע המבקש לחברה להמרת מטבע, והמיר חלק מן ההמחאות האמורות לכסף מזומן, בסך כ-₪ 34,300, וזאת תוך שהוא מזדהה בשם אחר. עוד נטען בכתב האישום, כי לאחר שנחקר המבקש במשטרה בעניין השימוש, שלא כדין, בהמחאות של העמותה, הוא פנה לעמותה, הזדהה בשם אחר, ומסר כי הוא מוכן לשלם את סכום ההמחאות, תמורת ביטול התלונה שנפתחה נגדו במשטרה. בהמשך לכך, התקשר המבקש לעמותה בשנית, הזדהה כעובדת בבנק, ומסר כי הגיע לבנק אדם המעוניין לשלם כסף, לצורך פדיון ההמחאות. עקב כך, שלח אחד מחברי הוועד בעמותה מכתב למבקש, לפיו העמותה מוכנה לבטל את התלונה נגדו.

כתב האישום ייחס, אפוא, למבקש שתי עבירות של קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ועבירה של שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

יצוין, כי נגד בצרי הוגש כתב אישום נפרד, והוא הורשע, על יסוד הודאתו, בעשר עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (ת"פ 4739-12-13).

3. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם את מעשיו של המבקש, נתן בית משפט השלום את דעתו לפגיעה הגלומה במעשים אלו במרקם חיי המסחר התקינים בכלל, ובקניינה של העמותה בפרט. לאחר זאת, קבע בית משפט השלום כי קיימים, במקרה דנן, שני אירועים שונים של מעשי מרמה (רכישת המוצרים; והמרת ההמחאה לכסף מזומן), להם יש לקבוע מתחם ענישה נפרד. לאחר שבחן את מאפייניו של כל אחד מאירועים אלה, קבע בית משפט השלום כי מתחם הענישה, לכל אחד מהם, נע בין 2 חודשי מאסר, שיכול וירוצו על דרך של עבודות שירות, לבין 10 חודשי מאסר בפועל, וזאת לצד מאסר מותנה וקנס כספי, הנע בין 1,500 ₪ ל-8,000 ₪. עם זאת, נקבע כי בשל הדמיון שבין האירועים, יש להשית על המבקש עונש אחד כולל. לצורך קביעת עונשו של המבקש בתוך המתחם, נתן בית משפט השלום את דעתו, בין היתר, לתסקיר שירות המבחן, אשר המליץ על הטלת ענישה טיפולית על המבקש, על מנת להחזירו לאורח החיים הנורמטיבי. על רקע זה, דן בית משפט השלום את המבקש ל-3 חודשי מאסר, לריצוי על דרך של עבודות שירות. עוד הושתו על המבקש, 5 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור, במשך 3 שנים, עבירת מרמה מסוג כלשהו, או עבירה של שיבוש מהלכי משפט; קנס בסך 2,000 ₪ או 14 ימי מאסר תמורתו; וצו מבחן למשך שנה.

עוד יצוין, כי על בצרי נגזרו, בגזר דין נפרד, 180 שעות של"צ; עונשי מאסר מותנים; וקנס כספי, בסך 10,000 ₪.

4. המבקש לא השלים עם תוצאה זו, וערער עליה לבית המשפט המחוזי. בערעורו טען המבקש, כי לא היה מקום לגזור עליו עונש חמור מזה של בצרי, באשר חלקו של האחרון בביצוע העבירות, היה גדול יותר. לאחר שהאזין לטיעוני הצדדים, החליט בית המשפט המחוזי לדחות את הערעור. נקבע, כי המעשים בהם הורשעו המבקש ובצרי מובחנים זה מזה, כאשר למבקש מיוחסות, בנוסף, עבירה נפרדת של מעשה מרמה ועבירה של שיבוש מהלכי משפט. עוד הדגיש בית המשפט המחוזי, כי בתסקירי שירות המבחן הובאו המלצות שונות לגבי כל אחד מן השניים. על רקע זה, קבע בית המשפט המחוזי כי לא מתחייבת, במקרה דנן, אחידות בעונשיהם של המבקש ובצרי. לכך יש להוסיף, לגישתו

של בית המשפט המחוזי, כי העונש אשר הושת על המבקש, כמו גם מתחם הענישה שנקבע בעניינו, מקלים עימו מלכתחילה.

הבקשה לרשות ערעור

5. בבקשה שלפני נטען, כי קיימת, במקרה דנא, "הפרה בוטה" של עקרון אחידות הענישה, כאשר על המבקש הושת עונש חמור משמעותית מעונשו של בצרי, שותפו לביצוע העבירות, עד כי נגרם למבקש עיוות דין של ממש. המבקש הצביע על הפערים הקיימים, לשיטתו, בנסיבות ביצוע העבירות על-ידי השניים, פערים אשר מצדיקים, לכל הפחות, התאמת העונשים המוטלים על כל אחד מהם. בין היתר, עמד המבקש, בהקשר זה, על העובדה, לפיה בצרי הורשע בביצוע של 10 עבירות מרמה בנסיבות מחמירות, בעוד שהמבקש הורשע בביצוע של 2 עבירות מרמה ועבירה של שיבוש מהלכי משפט, בלבד; על עמדת שירות המבחן בעניינו של בצרי, בה לא הובאה כל המלצה שיקומית, להבדיל מן ההמלצה השיקומית החיובית בעניינו של המבקש; ועל חלקו היחסי הניכר של בצרי בביצוע העבירות, בהיותו "המוח" שבבסיסן, בהשוואה לחלקו של המבקש בביצוע. לבסוף טען המבקש, כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא פירט את נימוקיו הן לדחיית הטענה הנוגעת לפערי הענישה בינו לבין בצרי; והן לדחיית ערעורו של המבקש, בכללותו.

בד בבד עם הבקשה לרשות ערעור, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע עונש עבודות השירות, אשר הושת על המבקש, ולכך אדרש בהמשך.

דין והכרעה

6. כידוע, רשות ערעור ב"גלגול שלישי" ניתנת במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית או סוגייה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הקונקרטי של הצדדים להליך, או כאשר מתעורר חשש ממשי כי נגרם למבקש עיוות דין מהותי או אי-צדק של ממש (רע"פ 8491/15 אחרק נ' מדינת ישראל (13.12.2015); רע"פ 8366/15 חמוד נ' מדינת ישראל (10.12.2015); רע"פ 8167/15 נעימה נ' מדינת ישראל (6.12.2015)). לאחר שעיינתי בבקשה שלפני על צרופותיה, הגעתי לכלל מסקנה כי אין מקום להיעתר לה. זאת שכן, הבקשה אינה מעוררת שאלה משפטית כבדת משקל; היא נוגעת במובהק לעניינם הפרטי של הצדדים לה; וחרף טענותיו של המבקש, דומה כי לא נגרם לו עיוות דין מהותי, אם בכלל.

עוד ראוי להזכיר, כי עניינה של הבקשה שלפני נעוץ בחומרת העונש אשר הושת על המבקש. כלל הוא, כי לא תינתן רשות לערער ב"גלגול שלישי" על חומרת העונש, אלא במקרים חריגים בהם ניכרת סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות (רע"פ 5658/15 סמירנוב נ' מדינת ישראל (24.8.2015); רע"פ 5205/15 טנוס נ' מדינת ישראל (9.8.2015); רע"פ 3998/15 פלוני נ' מדינת ישראל (28.6.2015)). לא מצאתי, במקרה דנא, משום סטייה כלשהי ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות, ובוודאי שאין מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות זו.

די בטעמים אלו, כשלעצמם, כדי לדחות את הבקשה לרשות ערעור שלפני.

7. בבחינת למעלה מן הנדרש, אציין כי אינני מקבל את טענותיו של המבקש, גם לגופו של עניין. אמת נכון הדבר, כי עיקרון אחדות הענישה, ראוי לזכות למשקל נכבד, בעת גזירת עונשו של הנאשם. על-פי עיקרון זה, יש להחיל, במידת האפשר, שיקולי ענישה דומים, על נאשמים שאינם נבדלים מהותית זה מזה, מבחינת אופיין של העבירות שהם ביצעו; נסיבות ביצוען של העבירות; נסיבותיהם האישיות של הנאשמים, וכיוצא באלה (רע"פ 4022/15 יוסף נ' מדינת ישראל (14.6.2015)). יחד עם זאת, על אף חשיבותו, עיקרון אחדות הענישה איננו עומד לבדו בעת גזירת העונש, ולצידו יש ליתן את הדעת ליתר שיקולי הענישה. כפי שציינתי ברע"פ 7064/12 פנדו נ' מדינת ישראל (14.10.2012):

"עקרון אחדות הענישה אינו חזות הכל, וכלל זה אינו קובע, א-פרוירית, כי לכל המורשעים באותו סוג של עבירות קיים דין אחד. כלומר, בית-המשפט לא ילמד בהכרח, מהעונש שנגזר על פלוני לגבי העונש הראוי לאלמוני - כל מקרה ונסיבותיו הוא, כל נאשם ונסיבותיו הוא" (ראו גם: רע"פ 1078/15 קרקני נ' מדינת ישראל (15.2.2015); רע"פ 8337/14 ברקוביץ נ' מדינת ישראל (12.12.2014)).

במקרה שלפנינו, קיימת הבחנה בין מעשיהם של המבקש ובצרי, כמו גם בין נסיבותיהם האישיות של כל אחד מהם, ממנה נובע כי אין מקום להקיש, באופן אוטומטי, מעונשו של האחד לעונשו של האחר. המבקש הורשע, בנוסף למעשים שביצע עם בצרי, גם בעבירת מרמה נוספת, שעניינה, כאמור, המרת ההמחאות למזומן. כמו-כן, הורשע המבקש, לבדו, בעבירה של שיבוש מהלכי משפט. מעבר לזאת, ראוי להדגיש כי העונשים, אשר הוטלו על המבקש ועל בצרי, מצויים בתחתית מתחמי הענישה שנקבעו למעשיהם (שהם מתחמים דומים בעיקרם), וממילא מדובר, לפיכך, בעונשים מקלים ביותר. משאלה הם פני הדברים, גם אם קיים פער מסוים בין עונשיהם של השניים (וכאמור, אינני קובע כי כך הוא הדבר), אין הדבר עולה כדי עיוות דין, כלל ועיקר.

8. אשר על כן, דין הבקשה לרשות ערעור להידחות.

לפיכך, מתייתר הצורך לדון בבקשה לעיכוב ביצוע העונש. המבקש יתייצב לריצוי עונש עבודות השירות, במשרדי הממונה על עבודות השירות, ביום 5.1.2016, עד לשעה 10:00, לצורך קליטה והצבה.

ניתנה היום, ג' בטבת התשע"ו (15.12.2015).

ש ו פ ט